

## Osebna izkaznica: Travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*)

|  |                                                                                                                                   |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <b>Travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)</b>                                                                            |  |
|  | Srednje velik (30 - 50 mm)                                                                                                        |  |
|  | APR - JUL; 1 generacija                                                                                                           |  |
|  | Travniška izjevka ( <i>Succissa pratensis</i> ); Navadni grintavec ( <i>Scabiosa columbaria</i> ); Svišči ( <i>Gentiana</i> spp.) |  |
|  | Večji del SLO: predvsem Primorska, Z del Notranjske, Zasavje in Škofjeloško hribovje; Zelo redek v SV SLO in na Dolenjskem        |  |
|  | Samci in samice so enake barve; Samice so večje od samcev                                                                         |  |

Travniški postavnež je srednje velika vrsta metulja, ki spada med pisančke (Nymphalidae). Prepoznamo ga po oranžni, z rjavimi črtami marmorirani zgornji strani kril, ki imajo na zunanjem robu zadnjega para tudi vrsto izrazitih črnih pik. Samci in samice ne kažejo spolnega dimorfizma (vizualnih razlik) - imajo enako barvo in vzorec - a so samice nekoliko večje. Po drugi strani so samci v naravi običajno številčnejši. Samice jajčeca odlagajo v skupkih iz njih pa se razvijejo gosenice, ki večji del življenja preživijo v svilnatih skupkih – gnezdih, kasneje pa se iz njih gosenice razpršijo. V zimskem in zgodnje-pomladnem času so gnezda tudi vodoodporna.

Vrsto najdemo na različnih koncih Slovenije kjer poseljuje tri zelo različne habitate: mokrotne, suhe in visokogorske travnike. Zaradi izginjanja njenih nižinskih habitatov (zaraščanje suhih in intenzifikacija mokrotnih travnikov) ima pri nas status ranljive vrste. Zaradi visoke specializiranosti gosenic je travniški postavnež izredno dobra indikatorska vrsta, ki lepo odraža ohranjenost travnikov in je zato vključen v slovenski monitoring metuljev.

Na Radenskem polju se vrsta pojavlja na mokrotnih travnikih, kjer se njene gosenice primarno prehranjujejo s travniško izjevko (*Succissa pratensis*). Na tem območju je to ena najpomembnejših vrst metuljev saj predstavlja eno izmed kvalifikacijskih vrst Natura 2000 območja Radensko polje-Vrišnica. Leta 2000 je bila vrsta še prisotna na celotnem polju z izjemo južnega dela, v letu 2025 pa smo jo našli zgolj še na severnem in centralnem delu. Za vrsto se na Radenskem polju sicer vsakih pet let izvaja transektni monitoring, v letih 2019, 2020 in 2025 pa se je izvedel tudi celovit popis populacije. Na žalost je bilo leta 2025 ugotovljeno, da je številčnost vrste od 2019/20 upadla za dobrih 75%. Ker se je populacija zmanjšala na kritično raven bi jo lahko v prihodnjih letih, v primeru neprimerne upravljanja njenih habitatov tudi povsem izgubili.

Zapis in fotografija: Luka Šturm